

TKO TE PITA?

EUPITA

EU TREBA
TVOJE IDEJE

**STRUKTURIRANI
DIJALOG
S MLADIMA**

STRUKTURIRANI DIJALOG S MLADIMA

IMPRESUM

Autori: Anamarija Sočo, Bojan Marjanović

Lektura i korektura: Tanja Ratković

Izdavač: Mreža mladih Hrvatske

Dizajn: Real grupa d.o.o.

Tisk: Novi Val d.o.o.

ISBN: 978-953-7805-30-2

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000977439.

Godina izdanja: 2017.

2. izdanje

Publikacija je nastala uz finansijsku podršku Europske komisije kroz program Erasmus+ i Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Sadržaj ove publikacije odražava isključivo stajalište autora te se Komisija i Ministarstvo ne mogu smatrati odgovornima za korištenje informacija koje se u njoj nalaze.

Ministarstvo za demografiju,
obitelj, mlade i socijalnu politiku

Erasmus+

SADRŽAJ

1. UVOD	6.
2. ŠTO JE STRUKTURIRANI DIJALOG	7.
3. ZAŠTO STRUKTURIRANI DIJALOG	12.
4. POVIJEST STRUKTURIRANOG DIJALOGA S MLADIMA	14.
5. STRUKTURIRANI DIJALOG S MLADIMA U HRVATSKOJ ILI ZAŠTO SU ORGANIZACIJE MLADIH I ZA MLADE KLJUČNE	17.
6. ZAŠTO SE UKLJUČITI	19.
7. KAKO SE UKLJUČITI	22.
8. FINANCIRANJE PROJEKATA STRUKTURIRANOG DIJALOGA	27.
9. MOGUĆI PROBLEMI I KAKO IM DOSKOČITI	29.
10. PRIMJERI INOVATIVNIH KONZULTACIJSKIH METODA I PRISTUPA	32.
11. KORISNE POVEZNICE	36.
12. KORIŠTENI IZVORI	37.

1. UVOD

Drage čitateljice, dragi čitatelji, ovom publikacijom želimo svim organizacijama mladih i za mlade u Hrvatskoj pružiti informacije potrebne za uspješno sudjelovanje u strukturiranom dijalogu i za njegovo, još uspješnije, provođenje. Organizacije mladih i za mlade ključan su element u tom procesu i on ispunjava svoju svrhu jedino kroz smisleno i kvalitetno uključivanje velikog broja organizacija i mladih.

No, što je uopće strukturirani dijalog? Koja je njegova važnost? Zašto bi se organizacije mladih trebale uključiti? Kako da to naprave? Odgovore na ova pitanja moći ćete pronaći na stranicama koje slijede. Nadamo se da će vas potaknuti na to da se uključite i osnažite sebe i mlade u svojoj zajednici za sudjelovanje u donošenju odluka o pitanjima koja vas se tiču. Poseban naglasak stavljamo na važnost uključivanja mladih s manje mogućnosti čije se glasove u društvu često ne čuje.

Strukturirani dijalog nudi vam mogućnost da u interakciji s donositeljima odluka izrazite svoja mišljenja i prijedloge i utječete na političke odluke Europske unije na najvišoj razini. To isto možete napraviti i u svojim općinama i gradovima. Sad ne možete reći da vas se ne pita. Iskoristite svoju priliku.

Željeli bismo ovim putem zahvaliti predstavnicama i predstavnicima organizacija mladih i za mlade koji su sudjelovali u petodnevnom treningu o strukturiranom dijalogu održanom u prosincu 2014. u Donjoj Stubici. Oni su svojim entuzijazmom i idejama uvelike pridonijeli sadržaju ove publikacije.

Nacionalna radna skupina za strukturirani dijalog

2. ŠTO JE STRUKTURIRANI DIJALOG

Strukturirani dijalog jest proces konzultacija između donositelja odluka i mladih, koji osigurava da mišljenja i preporuke mladih budu jedan od ključnih impulsa prilikom donošenja odluka i oblikovanja politika za mlade. On se sastoji od jasno definiranih faza u kojima donositelji odluka i organizacije mladih postavljaju pitanja o temama koje su važne mladima diljem Europe, prikupljaju odgovore mladih, oblikuju prijedloge te ponovno prikupljaju komentare mladih na prijedloge prije nego što predstave konačne preporuke koje potom postaju dio politika za mlade. Na ovaj način mladi mogu izravno utjecati na donošenje odluka, a institucije mogu svoje odluke temeljiti na stvarnim potrebama mladih.

Strukturirani dijalog je:

- Participativni proces u kojem mladi i donositelji odluka kontinuirano surađuju i zajedno oblikuju preporuke za poboljšanje položaja mladih u Europi.
- Alat koji osigurava da politike za mlade odražavaju prava i potrebe mladih diljem Europe.
- Prostor u kojem mladi aktivno pridonose razvoju politika za mlade na europskoj i nacionalnoj razini.

Važno je naglasiti da strukturirani dijalog nije jedan od onih procesa koji su sami sebi svrha. Temelji se na jasno definiranim načelima i za njegovu provedbu ključni su:

- obostrano učenje,
- izvještavanje o napretku,
- širenje rezultata,
- praćenje provedbe procesa,
- korištenje europskih programa i fondova.

Iz samih načela strukturiranog dijaloga vidljivo je da je riječ o procesu kojem iz srži proizlazi potreba za konkretnim rezultatima i zajedničkim razvojem. Običan razgovor sa skupinom mladih nije strukturirani dijalog. Razgovor koji služi međusobnom upoznavanju problema i pozicija, koji kao rezultat ima konkretne prijedloge čija se provedba prati te koji rezultira usmjeravanjem resursa prema rješavanju određenog problema – to je strukturirani dijalog.

Ova je publikacija usredotočena na provedbu strukturiranog dijaloga za mlade koji je jasno definiran na europskoj razini i uključuje prethodno utvrđene korake. Unatoč tome, pozivamo sve čitateljice i čitatelje – organizacije mladih, donositelje odluka, organizacije civilnog društva ili institucije nacionalne i lokalne uprave – da pokušaju prilagoditi predložena načela u donošenju politika koje utječu na građane i zajednicu na svakodnevnoj razini. Strukturirani dijalog u tom kontekstu nije ništa drugo doli definirani proces dijaloga, u kojem predložena struktura nudi jasni vremenski okvir i mjerljive i jasno dosegljive ciljeve i rezultate. Ovo su načela i okvir koji mogu biti iznimno korisni na svim razinama donošenja odluka.

PROCES

Strukturirani dijalog podrazumijeva niz konzultacija s mladima i organizacijama mladih koji se odvija na europskoj, nacionalnoj i lokalnoj razini, a provodi se u svim državama članica- ma Europske unije. Organiziran je u 18-mjesečne cikluse koji su podijeljeni u 3 šestomjesečne faze. One se podudaraju s 3 šestomjesečna rotirajuća predsjedavanja Eu- ropskom unijom.

Tri države članice koje unutar 18-mjesečnog ciklusa predsjedavaju Unijom, u suradnji s Europskom komisijom i Europskim forumom mladih, odabiru jedan tematski prioritet koji će biti u fokusu cjelokupnog ciklusa i oko kojeg će se odvijati konzultacije te donositi zajedni- čke preporuke.

1. FAZA

Cilj je prve šestomjesečne faze postići zajedničko razumijevanje tematskog prioriteta koji će biti temelj dijaloga i konzultacija u sljedećim fazama. Nacionalne radne skupine počinju pripreme za proces na nacionalnoj razini kroz diskusije sa stručnjacima i mladima i istra- živanje dogovorenog tematskog prioriteta. Nakon toga, država članica koja prva predsjeda Unijom unutar ciklusa organizira prvu Europsku konferenciju za mlađe. Konferencija okuplja predstavnike organizacija mladih i donositelja odluka iz cijele Europe koji zajednički dogovaraju tematski okvir konzultacija i oblikuju konzultacijska pitanja. Potom nacionalne radne skupine, u suradnji s organizacijama mladih, pokreću konzultacije na nacionalnoj razini.

RAZMJENA

Nacionalne radne skupine pripremaju se za proces kroz razmjenu mišljenja o tematskom prioritetu.

KONFERENCIJA ZA MLADE

Zajednički dogovor oko tematskog okvira konzultacija i konzultacijskih pitanja

POČETAK KONZULTACIJA

Online i offline konzultacije s mladima i donositeljima odluka na nacionalnoj razini

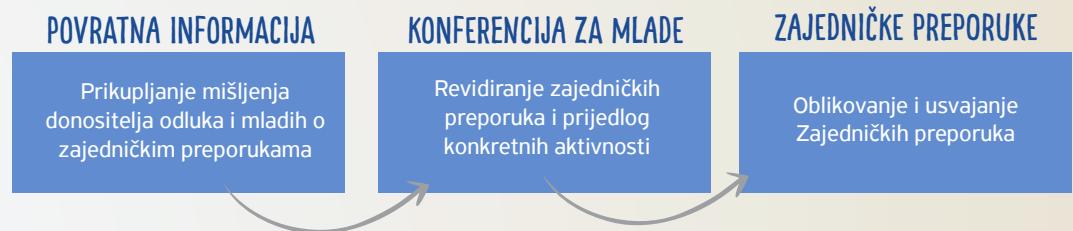
2. FAZA

Cilj je 2. faze prikupiti mišljenja mladih diljem Europe i na temelju njih oblikovati zajedničke preporuke vezane za tematski prioritet. Konzultacije obično traju nekoliko mjeseci i u tom razdoblju ključan je doprinos organizacija mladih na terenu koje mogu doći do velikog broja mladih i uključiti ih u proces. Po završetku konzultacija, svaka nacionalna radna skupina izrađuje nacionalni izvještaj te ga šalje Europskoj radnoj skupini. Druga po redu predsedavajuća država unutar ciklusa potom organizira drugu Europsku konferenciju za mlade, gdje se na temelju svih nacionalnih izvještaja oblikuju zajedničke preporuke. Na kraju 2. faze počinje proces prikupljanja mišljenja i osvrta na prijedlog zajedničkih preporuka na europskoj i nacionalnoj razini.

3. FAZA

Cilj je 3. faze uključiti dobivene osvrte i mišljenja kako bi se povećala relevantnost zajedničkih preporuka i vjerljivost da postanu dio politika za mlade. Nakon što su na europskoj i nacionalnoj razini prikupljena mišljenja o nacrtu zajedničkih preporuka, posljednja država u predsedavajućem triju organizira treću Europsku konferenciju za mlade. Na njoj predstavnici organizacija mladih i donositelja odluka revidiraju zajedničke preporuke i predlažu konkretne načine njihove provedbe. Proces kulminira usvajanjem Zajedničkih preporuka na konferenciji od strane mladih i donositelja odluka.

Nakon posljednje Europske konferencije za mlade u ciklusu, Vijeće ministara Europske unije (za mlade) počinje proces izrade i donošenja Rezolucije Vijeća, pri čemu Zajedničke preporuke služe kao temelj. Po završetku jednog 18-mjesečnog ciklusa, proces počinje iznova, s novim predsjedavajućim trijem i novim tematskim prioritetom.

AKTERI

Cjelokupnim procesom strukturiranog dijaloga upravlja Europska radna skupina za strukturirani dijalog. Čine je Europski forum mladih, Europska komisija i trio država koje predsjedavaju Europskom unijom.

EUROPSKA RADNA SKUPINA ZA STRUKTURIRANI DIJALOG

EUROPSKI FORUM MLAĐIH

- koordinira strukturirani dijalog;
- usmjerava nacionalne radne skupine i međunarodne organizacije mladih;

EUROPSKA KOMISIJA

- prati i vrednuje razvoj strukturiranog dijaloga;
- promiče ishode strukturiranog dijaloga na političkoj razini.

PREDSJEDAVAJUĆI TRIO

Na razini država članica strukturirani dijalog koordinira nacionalna radna skupina. Obično je čine predstavnici ministarstva zaduženog za mlade, krovne organizacije mladih i ostalih udruga te stručnjaci i istraživači.

NACIONALNA RADNA SKUPINA ZA STRUKTURIRANI DIJALOG

ministarstvo zaduženo za mlade

krovna organizacija mladih i druge udruge

stručnjaci, istraživači...

- koordinira strukturirani dijalog na nacionalnoj razini;
- organizira konzultacijski proces.

3. ZAŠTO STRUKTURIRANI DIJALOG

Prilikom donošenja javnih politika vrlo se često događa da donezene odluke jednostavno promaše svoje ciljeve. Katkad se nešto čini vrlo dobrom idejom, da bi se kroz nekoliko mjeseci primjene pokazalo potpuno neprimjenjivim. Analiza ovakvih promašaja upućuje na to da su oni blisko povezani s ignoriranjem ciljane populacije. Donositelji odluka zaboravljaju, ne stižu ili ne žele komunicirati sa skupinom koja je najviše pod utjecajem odluka koje se donose. Činjenica je da prilikom donošenja odluka jednostavno nismo u mogućnosti poznavati sve potrebe i sve probleme koji se pojavljuju u nekoj populaciji. To nas onemogućava u preciznoj analizi uzroka problema, što pak vodi do predloženih planova koji u najboljoj situaciji ne rješavaju probleme, a u najgoroj ih dodatno pogoršavaju. Razgovor s ciljanom skupinom, onom čiji život pokušavamo oblikovati javnim politikama, jednostavan je, logičan i nužan korak kako bi donezene politike koristile pojedincu i zajednici.

Strukturirani dijalog zamišljen je kao jednostavno rješenje ovih problema. Donositeljima odluka i njihovim partnerima pruža se recept koji se vrlo lako može prilagoditi različitim potrebama. Važno je strukturirani dijalog, kakav se odvija na europskoj razini, shvatiti kao uputu ili pokazatelj da proces može biti uspješan i u vrlo velikim razmjerima. Na nacionalnoj ili lokalnoj mikrorazini strukturirani dijalog pogotovo je koristan jer omogućuje vrlo brzu razmjenu informacija i reagiranje sudionika procesa. Načelo je ono što je najvažnije, a načelo strukturiranog dijaloga govori o tome da se ciljanu skupinu jednostavno mora pitati.

Ovakav pristup donosi prednosti i donositeljima odluka, političarima i institucijama koje bitno efikasnije mogu provoditi svoje aktivnosti i ostvarivati svoje ciljeve. Građanima ovaj pristup omogućuje lakše prilagođavanje novim pravilima i puno veću mogućnost da im javne politike zapravo pomažu i služe kao oslonac ili odskočna daska, umjesto glavobolje i prepreka, kako se danas često doživljavaju. Iz perspektive mladih, ovo je pitanje posebno važno zato što se mlade u najvećoj mjeri doživljava kao skupinu o kojoj treba govoriti jer njezini pripadnici nisu dovoljno zreli ili informirani ili mudri za donošenje odluka. I dok čak možda nisu ni jedno ni drugo ni treće, iako nema nikakvih razloga tvrditi takvo što, mladi svakako mogu najbolje objasniti što žele te koji su njihovi problemi i potrebe. Također nam

najbolje mogu ukazati na to gdje stvari "zapinju", odnosno objasniti zašto neke mjere imaju ili nemaju smisla. Uključimo li u taj razgovor i organizacije mladih te stručnjake iz područja politika koje utječu na mlade, možemo s priličnom dozom sigurnosti tvrditi da će rezultati procesa biti relevantni i primjenjivi.

Kako ni među mladima nisu svi jednaki, strukturirani dijalog posebnu primjenu pronalazi u prikupljanju mišljenja mladih s manje mogućnosti, do kojih velik broj aktivnosti namijenjenih uključivanju mladih u društvo dopire vrlo rijetko. Upravo ovakav otvoreni proces poput strukturiranog dijaloga koji mogu provoditi najrazličitije udruge mladih ili udruge koje rade s mladima daje glas i najmarginaliziranim skupinama.

Zašto je strukturirani dijalog moćan alat u procesu kreiranja politika za mlade?

- Uključuje mlade u procese donošenja odluka koje utječu na njihove živote.
- Omogućuje da se pitanja mladih nađu na političkog agendi kroz međusektorski pristup.
- Služi kao forum za kontinuirano zajedničko promišljanje o prioritetima, provedbi i evaluaciji Europske suradnje u području mladih.
- To je institucionalni participativni proces u kojem su se države članice i europske institucije obvezale sudjelovati.
- Rezultati procesa temelj su Rezolucija Vijeća ministara koje usvajaju države članice.

4. POVIJEST STRUKTURIRANOG DIJALOGA S MLADIMA

Strukturirani dijalog nastajao je kroz gotovo deset godina rasprave o poziciji mladih u Europi. Prvi važniji dokumenti u kojem se okviri ovog procesa pojavljuju jesu *Novi zamah za mlade u Europi – Bijela knjiga* objavljena 2001., *Okvir za Europsku suradnju u području mladih* iz 2002. i *Europski pakt za mlade* iz 2005. Ovi dokumenti redom navode važnost dijaloga s mladima, njihova uključivanja u konzultacijske procese prilikom donošenja različitih politika koje ih se tiču. Strukturirani dijalog se kao termin prvi put spominje u *Odluci Vijeća ministara za mlade* iz 2005. Tom se Odlukom Europska komisija i sve države članice pozivaju da uključe sve relevantne aktere – organizacije, znanstvenike, donositelje odluka – u proces strukturiranog dijaloga s mladima.

Donošenjem *Europske strategije za mlade za razdoblje od 2010. do 2018. i Obnovljenog okvira za Europsku suradnju u području mladih*, mladi su kao skupina prepoznati kao ključni društveni akteri. Važnost ovih dokumenata nije samo u tome što definira očitu činjenicu da su mladi važni u društvu, već što mladima strukturirano pristupa kao resursu koji može pridonijeti kvalitetnom donošenju javnih politika, a ne samo kao problemu koji treba rješavati.

Rezultat prepoznavanja mladih kao ključnog aktera u procesu jest i potreba da se takvoj skupini osigura pravo sudjelovanja u procesu donošenja odluka. U istoj mjeri kao što poslodavci i sindikati imaju zajamčeno pravo utjecaja na donošenje politika koje utječu na radnike, mladi moraju imati zajamčeno pravo utjecaja na politike koje se odnose na mlade. Kako bi ova prava mladih zaštitili i zajamčili, osiguran je trajan proces strukturiranog dijaloga između donositelja odluka, organizacija mladih i mladih. Taj proces obvezuje Europsku komisiju i države članice Europske unije na trajni dijalog s mladima.

Strukturirani dijalog provodi se u 8 područja definiranih kao glavne odrednice politike za mlade Europske unije sukladno Europskoj strategiji za mlade. To su:

- 1. obrazovanje i ospozobljavanje;**
- 2. zapošljavanje i poduzetništvo;**
- 3. zdravstvo i dobrobit;**
- 4. sudjelovanje;**
- 5. volonterske aktivnosti;**
- 6. socijalna uključenost;**
- 7. kreativnost i kultura;**
- 8. mlađi i svijet.**

Opći su ciljevi ovog procesa stvaranje jednakih prilika za obrazovanje i zapošljavanje svim mladima te poticanje aktivnoga građanstva, socijalne inkluzije i solidarnosti među mladima.

Do 2017. provedeno je pet punih ciklusa strukturiranog dijaloga. Prvi su ciklus provodile Španjolska, Belgija i Mađarska od početka 2010. do prve polovice 2011., a njegova je tema bila **zapošljavanje mlađih**. Proces je počeo konferencijom u Španjolskoj u prvoj polovici 2010. i u tom su razdoblju usuglašeni prioriteti ključni za zapošljavanje mlađih, odnosno za rješavanje problema njihove nezaposlenosti. Tijekom belgijskog predsjedavanja nastavljena je druga faza dijaloga u kojoj su održane nacionalne konzultacije čiji su rezultati predstavljeni na konferenciji održanoj krajem 2010. Treća se faza odvijala tijekom mađarskog predsjedavanja i njezin je rezultat bio popis preporuka u vezi s temom zapošljavanja mlađih i budućim procesima strukturiranog dijaloga.

Po sličnom je obrascu proveden i drugi ciklus strukturiranog dijaloga u okviru kojeg su kroz predsjedavanje Poljske, Danske i Cipra obrađene teme u vezi sa *sudjelovanjem mladih u demokratskom životu Europe*.

Treći je ciklus počeo 2013. i protezao se kroz predsjedavanja Irske, Litve i Grčke, a glavna mu je tema bila *socijalna inkluzija mladih*.

Četvrti ciklus koji je počeo u srpnju 2014. tematizira *osnaživanje mladih za političko sudjelovanje* i odvija se kroz predsjedavanje Italije, Latvije i Luksemburga.

Peti ciklus strukturiranog dijaloga koji je započeo 2016. godine za predsjedavanja Nizozemske, te trajao i za predsjedavanja Slovačke i Malte bio je posvećen životnim vještinama mladih, a poseban naglasak stavljen je na vještine koje mladima omogućuju da sudjeluju u raznolikoj, povezanoj i uključivoj Europi.

Povijest ovog procesa pokazuje da je visoka razina inkluzije mladih i organizacija mladih u proces donošenja odluka moguća i da se time osiguravaju relevantne i korisne preporuke i prijedlozi za javne politike.

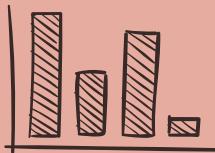

5. STRUKTURIRANI DIJALOG S MLADIMA U HRVATSKOJ ILI ZAŠTO SU ORGANIZACIJE MLADIH I ZA MLADE KLJUČNE

Strukturirani dijalog s mladima provodi se u Hrvatskoj od srpnja 2013., od ulaska zemlje u Europsku uniju. Za koordinaciju procesa zadužena je Nacionalna radna skupina za strukturirani dijalog koju je osnovalo tadašnje Ministarstvo socijalne politike i mladih, a osim Ministarstva u članstvu su predstavnici Agencije za mobilnost i programe Europske unije, nekoliko organizacija mladih i za mlade te tijela državne uprave relevantna za pojedini ciklus strukturiranog dijaloga. Nacionalna radna skupina prema potrebi surađuje s drugim udrugama mladih i za mlade, predstvincima tijela državne uprave, stručnjacima iz akademskog sektora te drugim dionicima, ovisno o aktualnoj temi strukturiranog dijaloga.

Uloga je Nacionalne radne skupine koordinacija strukturiranog dijaloga s mladima u Hrvatskoj. To ponajprije podrazumijeva suradnju s Europskom radnom skupinom te provedbu konzultacija s mladima i izvještavanje o rezultatima konzultacija. Uz tu primarnu ulogu, Nacionalna radna skupina obavlja i mnoge druge zadatke: informiranje o strukturiranom dijalu-gu te njegova promocija, osnaživanje mladih te organizacija mladih i za mlade za uključivanje u proces, povezivanje i umrežavanje različitih aktera s ciljem boljeg dosega mladih, praćenje i poticanje provedbe usvojenih preporuka i zaključaka na nacionalnoj razini. Nacionalna radna skupina također pridonosi unapređenju strukturiranog dijaloga kroz njegovo praćenje i vrednovanje, prijenos dobrih praksi i razvijanje inovacija u procesu.

Nacionalna radna skupina radi na poticanju što većeg broja mladih iz različitih skupina u dijalog i konzultacije s donositeljima odluka. Jako je važno osigurati da svi mladi, a osobito oni čiji se glas inače ne čuje, dobiju priliku pričati o svojim problemima i potrebama te dati prijedloge kako poboljšati okruženje i uvjete u kojima žive. Upravo je zbog toga ključna uloga lokalnih organizacija mladih i za mlade. S obzirom na to da svakodnevno rade s mladima na terenu, organizacije su ključna karika za uključivanje mladih u strukturirani dijalog. Nacionalna radna skupina stoga stalno razvija i unapređuje suradnju s organizacijama mladih i za mlade te ih osnažuje da u svojim zajednicama provode konzultacije i druge aktivnosti strukturiranog dijaloga u koje izravno uključuju mlade, a osobito one s manje mogućnosti. Kroz umrežavanje, informiranje i treninge koje organizira Nacionalna radna skupina, lokalne

organizacije mladih i za mlade mogu izgraditi svoje kapacitete za kvalitetno i svrhovito uključivanje u strukturirani dijalog s mladima u svojim zajednicama.

Različite zemlje Europske unije na različite načine provode strukturirani dijalog. U nekim su zemljama temelj strukturiranog dijaloga centralizirane online konzultacije. To znači da za vrijeme trajanja konzultacija mladi imaju mogućnost odgovoriti na konzultacijska pitanja kroz *online* upitnik. Ta je metoda veoma učinkovita ako je glavni cilj doći do što većeg broja mladih. Međutim, *online* konzultacije imaju svoja ograničenja i njihovi rezultati često se svode na "hladne" statističke podatke. Puno kvalitetniji rezultati mogu se dobiti kroz izravnu interakciju s mladima pri konzultacijama koje se provode uživo. Uz to, strukturirani dijalog nema za cilj samo konzultirati mlade i donositelje odluka, već ih i potaknuti na suradnju i zajedničko djelovanje za poboljšanje života mladih, a to je teško postići isključivo *online* upitnikom. Nacionalna radna skupina u Hrvatskoj odlučila se za kombinirani pristup u provedbi strukturiranog dijaloga. Mladi i donositelji odluka imaju priliku uključiti se u proces ispunjavanjem upitnika koji je za vrijeme trajanja konzultacija dostupan na internetskoj stranici www.eupita.eu. Time Nacionalna radna skupina može doseći mlade u velikom broju te steći općeniti uvid u razmišljanja mladih o pojedinim temama. Istovremeno, Nacionalna radna skupina, u suradnji s brojnim organizacijama mladih i za mlade, prikuplja podatke dobivene drugim metodama "živih" konzultacija u kojima mladi imaju priliku licem u lice dati svoja mišljenja i preporuke. Tako se ishodi konzultacija sadržajno obogaćuju i daju cjelovitiju sliku o tome što mladi misle o različitim aspektima aktualne teme strukturiranog dijaloga. Takav pristup bio bi gotovo nemoguć bez suradnje Nacionalne radne skupine i organizacija mladih i za mlade. Njihov doprinos kroz izravno konzultiranje i uključivanje mladih u lokalnim zajednicama od neprocjenjive je važnosti.

6. ZAŠTO SE UKLJUČITI

Uspješnost strukturiranog dijaloga ovisi o broju organizacija i mladih uključenih u proces. Ako je cilj osigurati relevantnost prijedloga i preporuka nastalih tijekom procesa te želi li se povećati mogućnost pozitivnog utjecaja na svakodnevni život mladih, uključivanje velikog broja mladih u strukturirani dijalog od ključne je važnosti. Jednako je važno doprijeti do što različitijih skupina mladih. Mladi su veoma heterogena društvena skupina te se njihove potrebe mogu znatno razlikovati. Život mlade osobe u glavnom gradu može bitno drugačiji od života mlade osobe u malom selu na otoku. Nezaposleni mladi suočavaju se s brojnim problemima kakve ne doživljavaju oni koji se školuju ili rade. Mladi s posebnim potrebama često su isključeni iz života zajednice i širih društvenih procesa te se njihov glas nerijetko ne čuje ili zanemaruje. Stoga su organizacije koje se bave mladima u riziku od socijalne isključenosti izrazito važni dionici strukturiranog dijaloga. Sudjelovanje mladih koje jamči relevantnost i primjenjivost rezultata konzultacija jedan je od razloga zbog kojeg je važno da se organizacije mladih i za mlade uključe u strukturirani dijalog.

Utjecaj strukturiranog dijaloga ovisi o volji država članica Europske unije da prijedloge mladih konkretiziraju u politikama koje će i provesti, ali i o snazi organizacija mladih da teme koje su važne mladima nametnu kao političku agendu. Na europskoj razini strukturirani dijalog već je donio pozitivne pomake. Kao izravan rezultat konzultacija s mladima, Europska komisija je, primjerice, povećala sredstva namijenjena projektima mladih kroz svoje programe te je osigurala resurse za mjere usmjerene smanjenju nezaposlenosti mladih. Zemlje članice također u manjoj ili većoj mjeri integriraju preporuke nastale kroz strukturirani dijalog u svoje nacionalne politike. Primjeri javnih politika proizašlih iz strukturiranog dijaloga čija je tema bila zapošljavanje i poduzetništvo mladih jesu uspostava Garancije za mlade ili povećana izdvajanja za poduzetničke kredite za mlade u nekim državama članicama. Rezultata strukturiranog dijaloga ima i oni su već vidljivi na europskoj razini. U državama članicama u kojima je zagovarački momentum organizacija mladih i za mlade dovoljno snažan, veće su šanse da se rezultati strukturiranog dijaloga integriraju u nacionalne politike.

Strukturirani dijalog izvrsna je prilika za organizacije mladih i za mlade. Osim što angažman organizacija mladih i za mlade u strukturiranom dijaluču omogućuje mladima da

izravno utječe na oblikovanje najznačajnijih europskih politika za mlade, on pruža priliku za konkretno poboljšanje položaja mladih u lokalnim zajednicama. Europske politike za mlade iznimno su važne, ali njihov utjecaj ponekad se teško osjeća na lokalnoj razini. Stoga je zadaća organizacija mladih i za mlade iskoristiti strukturirani dijalog za izravno unapređenje položaja mladih u svojim općinama i gradovima.

S obzirom na to da se najkonkretnije provodi kroz konzultacije s mladima i donositeljima odluka u lokalnim zajednicama, strukturirani dijalog omogućuje uvid u potrebe i probleme mladih, njihova razmišljanja i ideje. Strukturirani dijalog nije znanstveno istraživanje, ali nudi mogućnost svim dionicima da saznaju mnogo o mladima. Uključivanje u strukturirani dijalog omogućuje organizacijama mladih i za mlade bolji uvid u potrebe njihovih članova, korisnika i volontera. Razni akteri koji rade s mladima, pa tako i organizacije mladih i za mlade, nerijetko temelje svoje intervencije na paušalnim ocjenama stanja ili svoje programe prilagođavaju prioritetima donatora i donositelja odluka koji često nemaju uporište u stvarnim problemima i potrebama. Kroz kontinuirane konzultacije organizacije mogu bolje razumjeti kako mladi u njihovoj zajednici "dišu" te sukladno tome uspješnije prilagoditi svoje aktivnosti i programe, ali i zagovarati da drugi akteri naprave isto.

Strukturirani dijalog podrazumijeva sudjelovanje u procesima donošenja odluka i međusektorsku suradnju. Mladi i donositelji odluka na strukturirani način razgovaraju o temama koje su važne mladima i dogovaraju se oko rješenja problema s kojima se mladi susreću. Na lokalnoj razini takav dijalog često nedostaje, a postojeći mehanizmi uključivanja mladih, poput savjeta mladih, ne ispunjavaju svoju ulogu. U lokalnim zajednicama donositelji odluka često ne uviđaju prednosti strukturirane suradnje s mladima niti znaju kako bi je provodili, a i mladima nedostaje kapaciteta za sudjelovanje. Kroz strukturirani dijalog organizacije mladih mogu pridonijeti osnaživanju mladih, osobito onih čiji se glas inače ne čuje, i donositelja odluka za suradnju i međusobno učenje. S obzirom na to da je strukturirani dijalog dugoročan proces, njegova provedba na lokalnoj razini utječe na kontinuirani razvoj međusektorske suradnje i osnažuje sve dionike uključene u taj proces.

Iako je nastao na europskoj razini i služi kao instrument europske politike za mlade, strukturirani dijalog gubi smisao ako se njegov utjecaj ne osjeća na nacionalnoj i lokalnoj razini. Organizacije mlađih i za mlađe stoga su pozvane da proces strukturiranog dijaloga na europskoj razini prilagode svojim lokalnim potrebama te ga iskoriste za otvaranje tema i pokretanje projekata koji su važni mlađima u njihovim zajednicama. Iako su konzultacije ključan dio strukturiranog dijaloga, nije potrebno zaustaviti se na tome. Mišljenja i preporuke mlađih na lokalnoj razini prenose se preko nacionalne na europsku razinu i služe kao temelj za europske politike za mlađe, ali jednako tako organizacije mlađih i za mlađe mogu iskoristiti konzultacije kao početnu točku za rješavanje konkretnih problema u zajednici.

Naposljetku, strukturirani dijalog može pomoći nekoj organizaciji mlađih i za mlađe da bude prepoznata kao ključna karika u procesu donošenja i provedbe politika za mlađe te kao relevantan čimbenik u radu s mlađima na lokalnoj i nacionalnoj razini. Strukturirani dijalog formalizirani je *policy* proces za čiju su se provedbu donositelji odluka obvezali, a organizacije koje se kroz svoje sudjelovanje etabriraju bit će prepoznate kao nezaobilazni partneri od strane donositelja odluka. Uz to, uključenost u važan proces poput strukturiranog dijaloga može biti dodana vrijednost i prednost kod raznih donatora.

Što moja organizacija ima od toga?

- Osiguravanje toga da se vaši lokalni glasovi čuju na europskoj razini.
- Bolje razumijevanje potreba mlađih.
- Osnaživanje mlađih i donositelja odluka za sudjelovanje i suradnju.
- Rješavanje konkretnih problema u zajednici.
- Prepoznatljivost organizacije kao nezaobilaznog sudionika i partnera.

7. KAKO SE UKLJUČITI

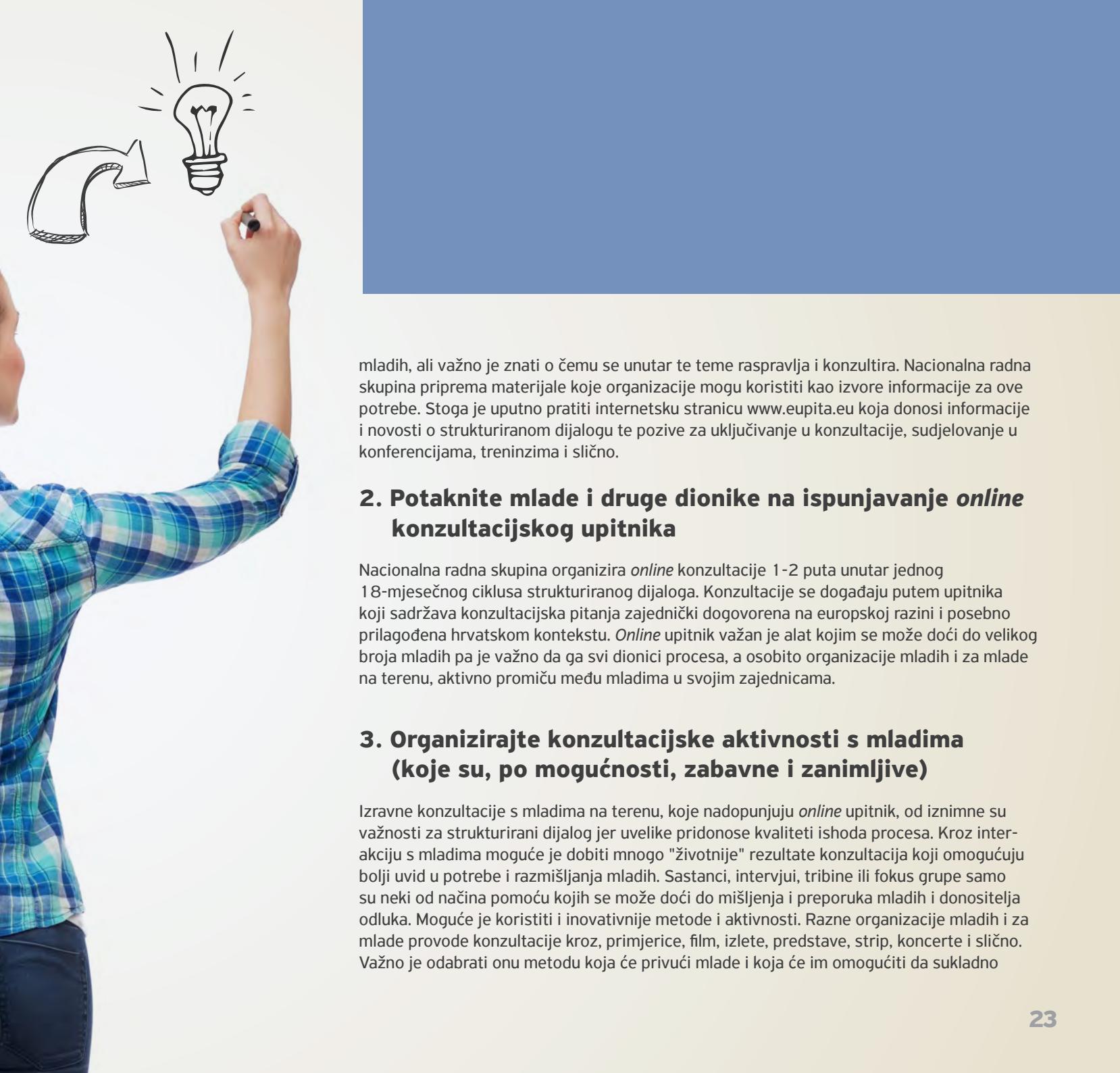
Organizacije mladih i za mlade mogu se uključiti u strukturirani dijalog na dva načina. Mogu izravno davati mišljenja i preporuke vezane za temu konzultacija na temelju dotadašnjeg rada i iskustva, svojih pozicijskih i strateških dokumenta i slično. Organizacije se također mogu uključiti u proces tako da prikupljaju mišljenja svojih članova, korisnika, volontera i svoje zajednice, odnosno da u koordinaciji s Nacionalnom radnom skupinom za strukturirani dijalog provode konzultacije s mladima i donositeljima odluka.

Konzultacije su zapravo način prikupljanja mišljenja mladih putem odgovora na konzultacijska pitanja koja za primjenu u Hrvatskoj priprema Nacionalna radna skupina. Organizacije mladih i za mlade u najboljoj su poziciji da izravno dohvate velik broj mladih te ih uključe u strukturirani dijalog na razini koja nadilazi obični konzultacijski upitnik. Upravo kroz djelovanje organizacija mladih strukturirani dijalog može postati više od konzultacija i potaknuti istinsko sudjelovanje za poboljšanje položaja mladih. Uključivanje što većeg broja organizacija osigurava sudjelovanje različitih skupina mladih, uključujući i one marginalizirane, a to je ključno za uspješno formuliranje politika koje zadovoljavaju raznolike potrebe te heterogene društvene skupine.

1. Informirajte se o procesu i mogućnostima za sudjelovanje

Strukturirani dijalog zove se strukturirani zato što su njegovi dijelovi posloženi na točno određeni način. Za svaki 18-mjesečni ciklus strukturiranog dijaloga određuje se tema te način i vremenski okvir provedbe procesa na europskoj razini, a Nacionalna radna skupina prilagođuje ga za Hrvatsku. Iako je strukturirani dijalog kao metodu moguće koristiti bilo kad, na bilo koji način i za bilo koju temu, organizacije mladih i za mlade koje se žele uključiti u širi proces na europskoj i nacionalnoj razini trebaju slijediti dogovoren i okvir provedbe. To se ponajprije odnosi na vremensku dinamiku provedbe konzultacija. Osim toga, uključene organizacije trebale bi poznavati proces strukturiranog dijaloga i aktualnu temu. To ne znači da su potrebna duboka stručna znanja o temi, primjerice o zapošljavanju

mladih, ali važno je znati o čemu se unutar te teme raspravlja i konzultira. Nacionalna radna skupina priprema materijale koje organizacije mogu koristiti kao izvore informacije za ove potrebe. Stoga je uputno pratiti internetsku stranicu www.eupita.eu koja donosi informacije i novosti o strukturiranom dijalogu te pozive za uključivanje u konzultacije, sudjelovanje u konferencijama, treninzima i slično.

2. Potaknite mlade i druge dionike na ispunjavanje *online* konzultacijskog upitnika

Nacionalna radna skupina organizira *online* konzultacije 1-2 puta unutar jednog 18-mjesečnog ciklusa strukturiranog dijaloga. Konzultacije se događaju putem upitnika koji sadržava konzultacijska pitanja zajednički dogovorena na europskoj razini i posebno prilagođena hrvatskom kontekstu. *Online* upitnik važan je alat kojim se može doći do velikog broja mladih pa je važno da ga svi dionici procesa, a osobito organizacije mladih i za mlade na terenu, aktivno promiču među mladima u svojim zajednicama.

3. Organizirajte konzultacijske aktivnosti s mladima (koje su, po mogućnosti, zabavne i zanimljive)

Izravne konzultacije s mladima na terenu, koje nadopunjuju *online* upitnik, od iznimne su važnosti za strukturirani dijalog jer uvelike pridonose kvaliteti ishoda procesa. Kroz interakciju s mladima moguće je dobiti mnogo "životnije" rezultate konzultacija koji omogućuju bolji uvid u potrebe i razmišljanja mladih. Sastanci, intervjuji, tribine ili fokus grupe samo su neki od načina pomoći kojih se može doći do mišljenja i preporuka mladih i donositelja odluka. Moguće je koristiti i inovativnije metode i aktivnosti. Razne organizacije mladih i za mlade provode konzultacije kroz, primjerice, film, izlete, predstave, strip, koncerte i slično. Važno je odabratи onu metodu koja će privući mlade i koja će im omogućiti da sukladno

svojim mogućnostima i motivaciji izraze svoje mišljenje. To mogu biti jednostavne konzultacijske aktivnosti koje ne zahtijevaju mnogo organizacijskih resursa. Primjerice, ako se redovito sastajete sa svojim članovima ili korisnicima, posvetite jedan ili više sastanaka razgovoru o konzultacijskim pitanjima, zabilježite što su mladi rekli i pošaljite to Nacionalnoj radnoj skupini. Ne može jednostavnije! Moguće je, dakako, organizirati i složenije aktivnosti ili projekte kojima se obuhvaća veći broj mladih i donositelja odluka i koji mogu nadilaziti same konzultacije.

4. Uključite različite mlade, osobito one koji su isključeni

Cilj je strukturiranog dijaloga omogućiti što većem broju mladih da izraze svoje mišljenje o temama koje su važne za njihove živote. Pritom je iznimno važno dati priliku mladima koji se inače ne uključuju u slične procese da kažu što misle. Njihova perspektiva može bitno unaprijediti kvalitetu ishoda konzultacija tako da oni bolje odgovaraju stvarnim potrebama mladih u nekoj zajednici. Stoga je važno uložiti dodatne napore kako bi se konzultacijama obuhvatile različite skupine mladih: žene, muškarci, učenici, studenti, zaposleni, nezaposleni, mladi roditelji, mladi iz sustava alternativne skrbi, pripadnici nacionalnih ili seksualnih manjina, mladi s posebnim potrebama ili invaliditetom i slično. Pokušajte u konzultacije uključiti svu šarolikost mladih u svojoj zajednici. Ako u vašem radu niste usmjereni na neku posebnu skupinu mladih, uspostavite suradnju s drugim organizacijama ili institucijama poput škole, obiteljskog centra, zavoda za zapošljavanje, centra za socijalnu skrb i slično, koje vam mogu pomoći da dođete do "drugih" mladih, osobito onih s manje mogućnosti ili koji su u riziku od socijalne isključenosti. Pritom svakako pazite na povjerljivost i anonimnost u procesu konzultacija te pri prikazivanju rezultata.

5. Uključite donositelje odluka i druge važne aktere

Svaki dijalog, pa tako i strukturirani, podrazumijeva razgovor između različitih strana. Iako su mladi u fokusu strukturiranog dijaloga i prioritet je od njih samih čuti prijedloge za poboljšanje njihova položaja u društvu, važno je imati na umu da se to ne može dogoditi bez uključivanja onih koji imaju političku moć. Jednako kao što su, primjerice, Europska komisija ili ministarstvo za mlade uključeni u strukturirani dijalog na europskoj i nacionalnoj razini, tako je potrebno osigurati sudjelovanje relevantnih donositelja odluka i na lokalnoj razini. Potrudite se da u konzultacije uključite gradonačelnika, vijećnike, predstavnike političkih stranaka i druge donositelje odluka. Isto tako, ovisno o temi strukturiranog dijaloga, omogućite sudjelovanje stručnjaka i osoba koje rade s mladima. Njihove perspektive pridonijet će kvaliteti procesa, a ako su uključeni lakše ćete ih pridobiti da se bave temom i nakon konzultacija.

6. Dokumentirajte proces konzultacija

Konzultacije koje se provode u lokalnim zajednicama iznimno su važne jer pridonose izgradnji cjelovite slike o tome što mladi i donositelji odluka u Hrvatskoj misle o određenim temama, koje su njihove potrebe i kako riješiti probleme s kojima se susreću. Rezultati svih konzultacijskih aktivnosti objedinjuju se u nacionalnom izvještaju koji je temelj za daljnje djelovanje. Stoga je ključno da organizacije nakon provedenih konzultacija pošalju izvještaj Nacionalnoj radnoj skupini, sukladno konzultacijskim pitanjima i dogovorenom načinu i obliku izvještavanja. Informacije o tome moguće je naći na internetskoj stranici www.eupita.hr. Dobro je imati pokoju fotografiju, a mnoge organizacije odlučuju zabilježiti proces i kroz film.

7. Nemojte stati na konzultacijama

Konzultacije su ključan dio strukturiranog dijaloga, ali moguće je ići i dalje. Nakon provedenih konzultacija – pošto su mladi iznijeli svoja mišljenja i preporuke – ima smisla pozabaviti se rješavanjem konkretnih problema u zajednici. Sljedeći jednostavnii primjeri mogu dati ideju kako to napraviti.

1. Tema je strukturiranog dijaloga sudjelovanje mladih u političkom životu. Provedene su konzultacije s mladima i donositeljima odluka u općini Sudjelovanić te je, između ostalog, zaključeno da mladima u Sudjelovaniću nisu dostupni formalni mehanizmi za uključivanje u politički život na lokalnoj razini. Stoga je organizacija mladih i za mlade koja je provela konzultacije sklopila partnerstvo s Općinom i nekoliko organizacija iz Hrvatske i susjednih zemalja kako bi proučila koji sve mehanizmi za uključivanje mladih u političke procese postoje, kako koji funkcioniра i ima li dobrih praksi koje bi bilo korisno prenijeti u Sudjelovanić.

2. Tema je strukturiranog dijaloga dostupnost obrazovanja. Provedene su konzultacije s mladima i donositeljima odluka u općini Školovo te je, između ostalog, utvrđeno da nemali broj mladih iz Školova ne završava srednju školu zbog ekonomskih razloga. S obzirom na to da u Školovu nema srednjih škola, svi učenici trebaju putovati u okolne gradove, a mnoge obitelji ne mogu plaćati skup autobusni prijevoz. Stoga je organizacija mladih i za mlade koja je provela konzultacije pokrenula zagovaračku akciju u kojoj traži da Općina osigura besplatan prijevoz učenika. Organizirali su nekoliko sastanaka s načelnikom, prikupljali potpisne potpore mještana, pisali relevantnom ministarstvu, organizirali prosvjede i vršili dodatan pritisak putem lokalnih medija.

U oba slučaja organizacije mladih i za mlade organizirale su konzultacijske aktivnosti u svojim lokalnim zajednicama o kojima su izvijestili Nacionalnu radnu skupinu, ali to za njih nije bio kraj procesa. Konzultacije su poslužile kao početna točka za aktivnosti i projekte kojima se postiže pozitivna promjena u njihovim općinama.

8. FINANCIRANJE PROJEKATA STRUKTURIRANOG DIJALOGA

Resursi organizacije koje je potrebno uložiti uvelike ovise o tome koja se vrsta aktivnosti planira. Ako se konzultacije planiraju uklopliti u redovne aktivnosti s mladima ili postojeće projekte, riječ je o zaista minimalnim ulaganjima.

Planirate li opsežnije konzultacije (bilo s većim brojem mlađih, bilo na širem geografskom području) i dodatne aktivnosti, bit će vam potrebno više resursa. U tom slučaju možete svoju projektnu ideju prijaviti na razne natječaje kako biste te resurse osigurali. Većina jedinica lokalne samouprave dodjeljuje sredstva za projekte udruga (mladih), a natječaji nekih od njih specifično su usmjereni poticanju sudjelovanja mlađih ili uključivanju mlađih u demokratske procese. Na nacionalnoj razini Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlađe i socijalnu politiku putem svojih godišnjih natječaja podupire takve tipove projekata. Konačno, Europska komisija sufinancira provedbu projekata strukturiranog dijaloga kroz program Erasmus+.

Ključna aktivnost 3 u okviru programa Erasmus+ usmjerena je upravo na strukturirani dijalog kroz podršku sastancima mlađih i donositelja odluka te reformama politika za mlade. Cilj je osnažiti mlađe za aktivno sudjelovanje u demokratskom životu te poticati debate vezane za teme i prioritete određene ciklusom strukturiranog dijaloga kako bi se kroz dijalog mlađih i donositelja odluka dobili rezultati korisni pri donošenju politika prema mlađima.

U okviru Ključne aktivnosti 3 moguće je provoditi raznovrsne aktivnosti koje pridonose navedenom cilju, a ovo su primjeri nekih:

- **nacionalni (i lokalni) sastanci te transnacionalni seminari na teme vezane uz ciklus strukturiranog dijaloga i Strategije za mlađe Europske unije,**
- nacionalni (i lokalni) sastanci te transnacionalni seminari koji čine podlogu za službene konferencije mlađih vezane uz predsjedanje Europskom unijom,
- događaji povezani s Europskim tjednom mlađih,

- konzultacije vezane uz aktivno sudjelovanje mladih u demokratskom životu,
- sastanci, seminari, informativni događaji ili debate između mladih i donositelja odluka/stručnjaka vezani za aktivno sudjelovanje mladihu demokratskom životu,
- simulacije funkcioniranja demokratskih institucija i uloga donositelja odluka.

Svoje projektne prijedloge u okviru Ključne aktivnosti 3 mogu, između ostalih, prijaviti udruge mladih i za mlade iz Hrvatske. Ukoliko je riječ o nacionalnim aktivnostima, dovoljna je jedna organizacija-prijavitelj, a partnerstva s organizacijama iz drugih zemalja potrebna su za međunarodne projekte. Projekt treba obuhvatiti najmanje 30 sudionika koji mogu biti mladi u dobi od 13 do 30 godina te donositelji odluka i stručnjaci, bez obzira na dob i geografsku pripadnost. Projekti mogu trajati od 3 do 24 mjeseca, a najveća potpora koju je moguće ostvariti iznosi 50 000 EUR. Postoje tri godišnja roka za dostavu projektnih prijedloga, a prijave se podnose Agenciji za mobilnost i programe EU. Pozivamo vas da se dodatno informirate na internetskoj stranici www.mobilnost.hr.

9. MOGUĆI PROBLEMI I KAKO IM DOSKOČITI

Projekti strukturiranog dijaloga ponekad su složeni jer podrazumijevaju izravan rad s mlađima, suradnju s više dionika iz različitih sektora te koordinaciju aktivnosti s cijelokupnim procesom na nacionalnoj i europskoj razini. U provedbi konzultacija i dodatnih aktivnosti moguće je naići na teškoće koje je moguće jednostavno riješiti kroz dobru pripremu i koordinaciju.

Vrijeme provedbe

Organizacije koje se uključe u provedbu strukturiranog dijaloga trebaju znati da je proces vremenski strogo definiran. S obzirom na to da se istovremeno provodi na tri razine (europska, nacionalna, lokalna), dobro vremensko usklađivanje od ključne je važnosti. Rad na lokalnoj razini (konzultacije) događa se obično kroz nekoliko mjeseci u prvoj polovici i sredinom 18-mjesečnog ciklusa strukturiranog dijaloga. Tada se u svim zemljama Europske unije odvija konzultativni proces nakon kojeg slijedi izvještavanje sa strogo zadanim rokovima. Stoga je veoma važno da organizacije mlađih i za mlade usklade svoje lokalne konzultacijske aktivnosti s vremenikom cijelokupnog procesa. Ako planirate provoditi opširniji projekt, pokušajte ga planirati tako da se podudara s važnim vremenskim odrednicama šireg procesa strukturiranog dijaloga. U razdobljima kad se provode konzultacije u lokalnim zajednicama, organizacije mogu očekivati da će im najviše vremena oduzeti okupljanje mlađih i donositelja odluka te sažimanje odgovora (rezultata konzultacija) koje treba poslati Nacionalnoj radnoj skupini. Preporučuje se da unutar organizacije formirate radnu skupinu od nekoliko članova koji bi mogli međusobno podijeliti ovaj posao, koji nije problematičan svojim opsegom ili opisom nego time što se veća količina posla događa u kratkom vremenu. Osim toga, jako je važno pratiti internetsku stranicu www.eupita.eu i objave Nacionalne radne skupine oko vremenske dinamike cijelokupnog procesa.

Nedovoljan odaziv mladih

Nedovoljan odaziv mladih na konzultacije čest je problem s kojim se organizacije susreću. Izazov je uvjeriti mlade da sudjeluju u procesu te da taj proces zapravo ima smisla. Ovo je očekivano teško napraviti u situaciji u kojoj mnogo jače i glasnije društvene skupine nemaju utjecaja na oblikovanje javnih politika. Mudar odabir metode konzultacija može vam pomoći da doskočite ovom problemu i privučete mlade. Teško ćete dobiti velik broj mladih ako ih pozovete na konzultacijsku aktivnost naziva, primjerice, "Moderirana diskusija o implikacijama prolongirane nezaposlenosti mladih s naglaskom na posljedice na psiho-fizičko zdravlje" u trajanju od tri sata. No vjerojatno će biti u većoj mjeri zainteresirani ponudite li im mogućnost da sudjeluju u radionici izrade stripa putem kojeg će izraziti kako se osjećaju kao nezaposleni. Mladi vole pametne i zabavne aktivnosti, a konzultacije ne moraju biti dosadne. Strukturirani dijalog nije znanstveno istraživanje već prostor u kojem mladi mogu reći što ih muči i što bi htjeli promijeniti na načine koji su im bliski i primjereni. Osim pametnog odabira metode konzultacija, pokušajte pojasniti mladima na koji se način proces strukturiranog dijaloga može pozitivno reflektirati u njihovoј zajednici. Pokušajte pitanja o kojima se raspravlja prezentirati u lokalnom kontekstu kako bi sudionici mogli razumjeti izravne koristi ovog procesa. Isto tako, javite im se povratno s rezultatima konzultacija i uključujte ih u proces i nakon konzultacija. Mladi vole vidjeti čemu su pridonijeli.

Nedostatak znanja i informacija

Ovaj problem može se javiti kod mladih sudionika konzultacija, ali i kod predstavnika organizacija mladih koji organiziraju konzultacije. Organizacije mladih teže se odvaže organizirati konzultacije o temi kojom se ne bave ili ne znaju puno o njoj. Organizatori konzultacija trebali bi biti upoznati s temom konzultacija, ali nije nužno da se inače bave tim područjem niti da imaju stručna znanja o njemu. Važno je upoznati se s tematskim okvirom konzultacija. To je kratak dokument koji daje sažet pregled teme s ključnim izazovima, koji će vam proslijediti Nacionalna radna skupina. Dakako, dobro je i dodatno se informirati kako biste bolje "plivali u temi" i jasnije prenijeli sudionicima konzultacija bit procesa. Sudionici konzultacija također često ne znaju puno o temi i to može biti prepreka konstruktivnom procesu. Stoga im pokušajte približiti temu kroz primjere i kontekste koji su njima poznati i bliski. Svakako je potrebno pojasniti sudionicima ključne termine vezane za temu. Nemojte podrazumijevati da svi znaju što je to, primjerice, društveno poduzetništvo, NEETs ili socijalna inkluzija. No nemojte se brinuti ako sudionici ne znaju ništa o nekoj temi. To također može biti dragocjen nalaz konzultacija.

10. PRIMJERI INOVATIVNIH KONZULTACIJSKIH METODA I PRISTUPA

Dosadašnje iskustvo provedbe konzultacija s mladima u Hrvatskoj, ali i u drugim europskim zemljama, pokazalo je da organizacije najčešće koriste metode poput diskusija i fokus grupe kako bi uključile mlade u strukturirani dijalog i pružile im mogućnost da iskažu svoje mišljenje. Fokus grupa je veoma korisna metoda koja se koristi u kvalitativnim istraživanjima i koja može dati dobar uvid u to što različite skupine misle i osjećaju o nekoj temi. Nije je tako teško provesti premda zahtjeva veoma dobru pripremu i određenu razinu metodološke rigoroznosti. Ukoliko se odlučite za tu metodu, na internetu možete pronaći pregršt korisnih savjeta o tome kako organizirati fokus grupu, primjerice

www.rowan.edu/colleges/chss/facultystaff/focusgroup toolkit.pdf ili
www.assessment.trinity.duke.edu/documents/How_to_Conduct_a_Focus_Group.pdf.

Međutim, nećete moći sve mlade pridobiti da sudjeluju u konzultacijama kroz takav tip metode. Fokus grupe provode se s malim brojem sudionika od kojih se očekuje intenzivno sudjelovanje kroz iznošenje mišljenja. Mnogi mladi nemaju iskustva s takvom vrstom sudjelovanja, previše ih podsjeća na ispitivanje, ne osjećaju se osnaženo da govore ispred drugih sudionika ili im je neugodno iznositi mišljenja o temi o kojoj ne znaju jako puno. Potrebno im je stoga pristupiti na drugi način i stvoriti okruženje u kojem će se osjećati ugodno i sigurno.

Donosimo vam deset primjera inovativnih konzultacijskih metoda i pristupa koji se temelje na projektima koje su osmislili sudionici treninga za lokalne koordinatorе strukturiranog dijaloga, održanog u prosincu 2014. u Donjoj Stubici. Nisu dani u izvornom obliku nego smo ih prilagodili kako bi što zornije prikazali njihovu bit. Svi primjeri vezani su za temu političkog sudjelovanja mladih, ali metode je moguće koristiti za bilo koju temu te ih prilagoditi za provedbu u bilo kojem kontekstu. Nadamo se da će vas potaknuti na provedbu konzultacija i na osmišljavanje novih metoda koje će biti prilagođene mladima iz vaših zajednica i uključivati osobito one s manje mogućnosti.

Strip

Udruga mladih organizirala je radionicu izrade stripa za skupinu svojih korisnika srednjoškolskog uzrasta. Uz profesionalnog crtača stripa koji je mlađe poučavao tehnikama i vještina crtanja stripa, na radionici je sudjelovao i facilitator koji je poticao razgovor o iskustvima i mišljenjima sudionika o radu vijeća učenika te ih motivirao da iznose konkretne prijedloge kako ga unaprijediti. Radovi sudionika – stripovi – također su bili tematski vezani za sudjelovanje učenika u životu škole i zajednice.

Video poruke na trajektu

Organizacija mladih s otoka želi potaknuti mlađe i druge otočane na razmišljanje o tome što bi promijenili kad bi imali političkog utjecaja. Odlučili su pozvati mlađe da snime kratke video poruke sa svojim mišljenjima koje su se prikazivale na videozidu na trajektu koji većina mještana koristi za odlazak u školu ili na posao u obližnji grad na kopnu. Na taj način mlađi su imali priliku izraziti svoja mišljenja i preporuke, a istovremeno su osigurali da ih svi drugi u zajednici čuju. Video poruke također su pogodne za dijeljenje na društvenim mrežama pa se i na taj način povećava njihova vidljivost.

Igranje uloga

Udruga mladih okupila je skupinu lokalnih srednjoškolaca i gradskih vijećnika te je organizirala simulaciju situacije u gradu po pitanju političkog sudjelovanja mlađih, ali s obrnutim ulogama. Mlađi su postali donositelji odluka, a gradski vijećnici su preuzeли ulogu mlađih. Kroz simulaciju, obje strane mogle su naučiti više jedna o drugoj i bolje razumjeti poteškoće i ograničenja s kojima se suočavaju. Aktivnost je također pružila mogućnost kreiranja alternativnih scenarija putem kojih su iznesene preporuke za unapređenje trenutnog stanja.

Kazališna predstava

Cilj udruge bio je informirati i educirati mlade o sudjelovanju u političkom životu, ali i čuti što misle o tome kako unaprijediti sudjelovanje mlađih u lokalnoj zajednici. Uz radionice i okrugli stol, organizirali su predstavu koju su mladi sami osmislili i postavili, a temeljila se na lokalnom problemu s kojim se suočavaju mlađi. Na taj su način konzultirali skupinu srednjoškolaca a da oni nisu ni bili svjesni toga da sudjeluju u konzultacijama. Metoda predstave također omogućuje da se šira zajednica, kao gledatelji, upozna s problematikom.

Neformalni razgovori uz film

Organizacija koja se bavi filmom i organizira filmske večeri odlučila je iskoristiti svoje redovne aktivnosti kako bi motivirala mlađe da podijele svoja razmišljanja o temi konzultacija. Tijekom nekoliko dana organizirali su projekcije filma koji odlično tretira temu konzultacija. Po završetku svake projekcije osigurali su prostor i vrijeme da mlađi gledatelji komentiraju film i kroz taj proces spontano govoriti o svojim iskustvima i društvenim problemima koje prepoznaju oko sebe. Film je bio svojevrsni okidač za artikulaciju stavova mlađih slijednika, a organizacija je proces dokumentirala kako bi sadržajem pridonijela nacionalnom izještaju.

Časopis

Organizacija mlađih koja izdaje časopis za mlađe odlučila je jedan broj posvetiti strukturiranom dijalogu i konzultacijama s mlađima. Mlađi novinari koji inače kreiraju časopis kroz svoje su tekstove iznijeli osobne kritičke osvrte na temu konzultacija, a čitatelji su imali priliku uključiti se kroz živu diskusiju na internetskoj stranici časopisa.

Kabina utjecaja

Udruga je razradila proces konzultacija uz korištenje društvenih mreža i videa. Proces je trajao pet tjedana, a svaki tjedan korisnicima njihove stranice na Facebooku postavljeno je

po jedno konzultacijsko pitanje. Istovremeno je na glavnom gradskom trgu postavljena tzv. Kabina utjecaja – mali zagrađeni prostor u kojem su mladi mogli uči i snimiti video sa svojim odgovorom na aktualno konzultacijsko pitanje. Video poruke su predstavljali na svojoj stranici na Facebooku. Organizacija je dobro iskoristila potencijale društvenih mreža, a postavljanjem Kabine utjecaja u javni prostor pridonijela je velikoj vidljivosti procesa.

Tajna zabava

Udruga je organizirala niz konzultacijskih radionica za koje je bilo važno osigurati sudjelovanje iste skupine mladih. Kako bi ih motivirali da ostanu uključeni cijelo vrijeme trajanja procesa, udruga je nakon svake radionice redovitim sudionicima davala komadiće slagalice, čiji spojeni dijelovi predstavljaju ulaznicu za tajnu zabavu koja je bila organizirana kao nagrada na kraju konzultacija.

Grafiti

Udruga koja radi s mladim prekršiteljima zakona organizirala je, u suradnju s Domom za odgoj, radionicu izrade grafta kroz koje su mladi mogli izraziti svoja razmišljanja i poruke o mogućnostima za aktivno sudjelovanje mladih iz popravnih domova. Metoda je bila prilagođena upravo toj ciljanoj skupini i pomogla im je da se kreativno izraze.

Konzultacijski bicikl

Organizacija je kroz konzultacije željela doći do što većeg broja mladih koji nisu članovi niti se okupljaju u klupskim prostorijama. U tu svrhu odlučili su se preuređiti stari bicikl u informativno-konzultacijski štand. Volonteri su kroz duže razdoblje vozili bicikl po raznim dijelovima grada, osobito na mjestima na kojima se okupljaju mladi. Na biciklu-štandu mogli su se dobiti informativni leci o strukturiranom dijalogu, a postojala je i mogućnost konzultacija kroz pisane poruka mladih vezane za temu konzultacija koje su se prikupljale u velikoj kutiji na biciklu. Na ovaj način organizacija je došla do velikog broja mladih s kojima inače ne radi, a mnogi od njih bili su mladi s manje mogućnosti.

11. KORISNE POVEZNICE

Strukturirani dijalog s mladima u Hrvatskoj

www.eupita.eu

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

www.mdomsp.hr

Agencija za mobilnost i programe Europske unije

www.mobilnost.hr

Zajednica informativnih centara za mlade u Hrvatskoj

www.zajednica-icm.hr

Mreža mladih Hrvatske

www.mmh.hr

12. KORIŠTENI IZVORI

Structured Dialogue

www.ec.europa.eu/youth/policy/implementation/dialogue_en.htm,
preuzeto 20.12.2014.

The Structured Dialogue

www.youthforum.org/claims/empowered-youth/the-structured-dialogue/,
preuzeto 20.12.2014.

Structured Dialogue from A to Z

www.yeu-international.org/download/SD%20from%20A%20to%20Z%20YEU.pdf,
preuzeto 20.12.2014.

Ključna aktivnost 3

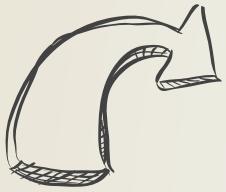
www.mobilnost.hr/prilozi/05_1418221270_07_Kljucna_aktivnost_3_NR.pdf,
preuzeto 20.12.2014.

Toolkit for Conducting Focus Groups

www.rowan.edu/colleges/chss/facultystaff/focusgroup toolkit.pdf,
preuzeto 20.12.2014.

Guidelines for Conducting a Focus Group

www.assessment.trinity.duke.edu/documents/How_to_Conduct_a_Focus_Group.pdf,
preuzeto 20.12.2014.

U OVU PUBLIKACIJU INSERTIRANA JE
INFOGRAFIKA PROCESA "EU PITA".

